

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félre 6 ft., negyedévre 3 ft.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethetnek: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében.
Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordozó szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyitlér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy 1 ven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.
kilencz óra 9 „ „ „
félre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“
szerkesztősége.

Egy regeneratív eszme.

II.

(A—a) A királyföldi viszonyok rendezése a hazai összes önálló törvényhatóságokat szoros érdekl mindenek előtt a közszabadság és politikai jogegyenlőség szempontjából. 1848 ápril 15-ke után ez egyetemes törekvés célját hazánkban e kérdésnél mellőznünk nem szabad. Ha a hazát Atlás-ként vallain tartó nemesség kiváltságainak ez áramlat előtt meg kellett szűnni, kénytelenül meg kell szűnni egyszersmind minden polgári és területi kiváltságnak is, létezzék ez bár mily alakban és célból még ma. A személyi szabadság és politikai teljes egyenjogúság utat kell hogy törjön, érvényt kell hogy szerezzen királyságunk egész területén. A kiváltság és jogkedvezmény egy ponton, részint fenyegetés a többi törvényhatóságokban a közszabadság ellen, részint aspiráció tárgyát képezi a szívekben egybeült is. Csak minden tartományi területek, minden törvényhatóságok polgárai egyenjoga garantirozza az ország közszabadságát, amit mindenki egyformán tisztel véd és élvez.

Második tekintet a gyöngébb jognak az erősebb ellenébeni védelmezése természetes ösztöne és kötelessége. Ez kivált az erdélyi alkotmánynak egyik sarkelvét képezte. Egyik nemzet tartozott védelmezni a másikat a szándékolt elnyomás ellen az egyesülési eskü (Unio-nis juramentum) értelmében. De a törvényhatóságokhoz való átirás joga is e jogvédelem egyik eszköze volt eleitől fogva s az ma is. Ezeken meg ezeken vannak a Királyföldön magyarok és románok, örmények és izraeliták, a kik egyenlő terhet hordozván szász hazánkfiai-val, egyenlő jogokban kell részesülniök. Kizárni őket már ma nem lehet a közös jogélvezetből semmi tekinteteknél fogva. Ma már a nemzetiségnek a jogot és cultura ügyét feláldozni nem lehet.

További megfontolandó e rendezés pénzügyi oldala. Csekély népességű törvényhatóságoknak csekély az adója, de bizonyos számon alól nem maradhat tisztizemélyzete. Olyan ez mint a kis gazdaság. Tíz hold földbirtoknak éppen úgy meg kell lenni a legszükségesebb gazdasági felszerelésének, mint 500 és 1000 s több holdasnak: lakház, eselőség, a szántás vetés eszközei, s több effélék nélkülözhetlenek. De a mint a kis gazdaságoknál ez a sok felszerelés egy jókora tőkét von el a termeléstől, s birtokösszesítéssel mind az megtakarítatván, a gazdaság kisebb felszerelési kiadás mellett belterjesebbé, jövedelmezőbbé válnék: úgy kis törvényhatóságok ugyanannyi külön tisztviselői kara s önálló háztartása a financialis erő egy nagy részét emészti fel gyümölcsözet-

lenül, míg egyesítéssel egyszerűsíteni s a közjóra nézve célszerűen lehetne forgatni és kamatoztatni.

De a Királyföld több apró törvényhatósága tényleg nem is bírja fedezni közigazgatási költségeit. S nem igazság az, hogy mások fedezzék ezt helyettök. E törvényhatóságokat már most egyesíteni s képessé kell tenni önműveiknek önműködésükből intézésére. A sok törvényhatóság közjogi oka, létalapjárégén a több szavazat volt. Ma ennek nincs gyakorlati értéke. Ma egyéni képesség ad az egyének politikai jogot, csak a választók bizonyos lélekszáma visz be a törvényhozásba — egyéb minden anomalia és anachronismus minek meg kell szűnni.

Az ország törvényhatóságai nem nézhetik közönyösen azt is, hogy a Királyföldön a falusi községek a városoknak alá legyenek jövedőben is rendelve. Mire való a természetellenes kapcsolat? Más a falusi földműves nép feladata az államban s meg más a polgáros-tályé. Amaz termel, ez feldolgozik; amaz a földet kényszeríti bő gyümölcsözésre, ez a termékek értékét ipar által sokszorozza meg; amaz a kereskedés tárgyait állítja elő, ez forgatmányozza. Mindkettő öncélú, önálló elem a társadalomban, egyik sem rendelhető alá a másnak. Már pedig a Királyföldön így van; de nem maradhat így a földműves falusi nép erkölcsi és anyagi hátránya, az állam világos kára nélkül. A falusi községeket emancipálnunk kell, el kell választani a városoktól s önálló törvényhatóságokká tenni.

Ez elválasztás halaszthatatlanná vált országos pénzügyünk szomorú állapotja miatt; mert az egybekapcsolás az államnak millióiba kerül. Együtt van egy törvényhatósági kapcsolatban, egy hivatali testület kormányzása alatt egy gazdag város, melynek százazerekre menő jövedelme van s a régi alkotmány szerint hivatalnokait maga tartoznék fizetni, és 50—60 falusi község, melynek nincs községi vagyona, de van szintén nemzeti közös vagyona. S mi történik? Az, hogy sem a város nem fizeti saját tisztviselőit, mint Kolozsvár, Maros-Vásárhely, Enyed, Udvarhely, Szamosújvár sat. sem a nemzeti vagyonnal bíró faluk községei nem, hanem az államra hárítja a fizetést mindkettő, az ország adójából fizetik tisztviselőiket úgy, mint a semmi községi és közvagyonnal nem bíró vármegyék és székely székek tisztviselőit.

Ez nem igazság. A királyföldi székek és vidékek lakóinak boldogult nagy királyaink s fejedelmek azért adományoztak terjedelmes uradalmakat, jószágokat és birtokokat, hogy azok jövedelméből várakat tartsanak fenn, katonát tartsanak, őriztessék a határszéleket, fizessék saját tisztviselőiket. De ők mindezt nem teszik, az adományozott birtokok jövedelmeit huzzák, elajándékozzák a szász iskoláknak, s tisztviselőik fizetésében el vonnak az ország adójából közel 300,000 forintot azon ürügy alatt, hogy az ő városi tisztviselői nem csak az illető városok közigazgatását viszik, hanem egyszersmind az azokhoz csatolt falukéit is.

A magyar államkormány e játékküzést tovább is nem tűrheti. Választassanak el a nagyobb s gazdagabb városok: Brassó, Szeged, Beszterce, Medgyes, Szász-Sebes a hozzájuk csatolt faluktól, válasszák azok saját tisztviselőiket, de fizessék is gazdag allodialis pénztáraiukból, és válasszassanak s tömöríttessenek önálló törvényhatóságokká a falusi községek

s ezek tisztviselőit fizesse részben a nemzeti pénztár mint hajdan is fizette, részben pedig adjon segédelmet az állam és az ő érdekében való közigazgatási teendők arányában.

Ezek azon főbb szempontok, melyekre a törvényhatóságoknak a királyföldi rendezésről adandó véleményeikben reflectálniuk kell. Nem lehet eléggé ajánlani vármegyéink, a székek és városok arra hivatott testületeinek, hogy a belügyminiszter ezen véleménykérési szabadelvű eljárását fogadják hasonló szabadelvűséggel; szerezzék meg a szükséges adatokat, (erről később adok némi tájékoztatást), tanulmányozzák a kérdést nyomosan, vitassák meg korunk felvilágosult szellemében s adjanak oly véleményt, mely alkotmányunk kárára ne legyen, a polgári jogegyenlőséget ne sértse, a királyföldi minden nemzetiség érdekeit egyenlő védelemben részesítse s segítse a kormányt és törvényhozást oly törvény alkotásában, mely az ország közvéleményének teljeseen megfelelően, az ország ezen pontján a köznyugalmat és az ottani nemzetiségek békés együttélését biztosítsa.

Bécs, ápril 22.

—r. A delegáció mai ülésében válaszolt a közös pénzügyminiszter képviselője azon interpellációra, melyet Wahrman Mór és Széll Kálmán a déli vasuttmarsant által az osztrák pénzügyminiszternek fizetett összegre vonatkozólag a közös pénzügyminiszterhez intéztek. A válasz szövege melynek tartalmát napokkal ezelőtt részleteztük, így hangzik: Wahrman Mór és Széll Kálmán urak interpellációira van szerencsém a közös pénzügyminiszter ur megbízásából következőleg válaszolni, még pedig:

a kérdés első és második pontjára azt, hogy a miniszternek az említett tényről van-igyan személyes tudomása, de határozott hivatalos közlést e tekintetben még addig nem vett.

a kérdés harmadik pontjára nézve minlenek előtt megjegyzendőnek tartja, hogy a közös pénzügyminiszter, — eltekintve az államadósságtól — az 1867. 12-ik törvényezikk által megszabott törvényes hatáskörénél fogva csak a közös költségvetés kezelése és a közös árulások elszámolása illeti. Minthogy azonban az aktívák a két államterületnek még fel nem osztott tulajdonát képezvén, a közös budgetbe nem tartoznak, azoknak kezelése a közös pénzügyminisztert annál kevésbbé illetheti, mert a közös miniszterium mindennemű befolyása a két államterület saját ügyeire az idézett törvény által határozottan ki van zárva.

A miniszternek e részbeni működése ennélfogva csak arra szorítkozik, hogy az aktívák a közös pénztárban tényleg fekvő részét mint letéteményt őrzi addig, míg felosztása a két államterület közt létesítendő egyezmény alapján meg fog történni. Más összegeknek a közös pénztárba leendő beszolgáltatására vonatkozó intézkedés pedig a közös pénzügyminiszter törvényes hatáskörén kívül esik annál is inkább, mert nem csak az aktívák felosztása aránya, hanem némely tételre nézve még a közösség kérdése is a két államterület kormányai által eldöntendő.

Wahrman Mór válaszáat nem szükséges ismertetnünk, miután az szintén pontrólpontra megegyezik az általunk e tekintetben mondottakkal.

Ezután megkezdett a tengerészeti bud-

get tárgyalása, mely bonyolodott vita után az albizottság nyomán megszavaztatott.

A nyilvános ülés után zárt értekezlet tartott, melyben megállapodás történt abban, hogy a képviselőház jövő hó 5-kén tartó üléseig a delegáció igyekezni fog működését befejezni.

Legujabb táviratok.

Bécs, ápril 22. Ristic ur, a szerb miniszterelnök tegnap ide érkezett. Ristic ur Milán fejedelemnek egy sajátkezűleg írt levelét hozta Andrássy gróf számára. Idejövételének célja fontos politikai küldetés, főleg arról van szó, hogy Szerbia és az osztrák-magyar monarchia közt loyális, barátságos viszony létesíttessék, mit Milán fejedelem a legforróbban óhaj. Ristic, ugy tudom, ma fogadtatott először Andrássy gróf által, mivel itt léte alatt természetesen még többször fog találkozni.

Bécs, apr. 22. A magyar delegáció mai ülésében Wahrman megengedi, hogy a kérdéses vételár, a törvény szavai szerint, nem tartozik a közös aktívákhoz, minthogy az 1867. évi XV. tv-cikkben ez nem volt előrelátva, mert a törvényhozás a közös bevételek felosztásának megállapítását a delegációra akarta bízni. A közös aktívákról a jelzett törvény semmit sem mond tényleg azonban az adott esetben ily közös aktívák léteznek, tehát annak megfelelő felosztásáról is gondoskodni kell. Szónok tehát kötelességének fogja tartani, a magyar országgyűlésen ezen ügy elintézését lehetővé tenni. (Tetszés.) A kormány képviselőjének válassza tudomásul vétetik. Széll Kálmán két magán kérvényét nyújt át, melyek a hadügyi és tengerészeti bizottságokhoz utasíttatnak. A gazdasági bizottság jelentése a delegáció ápril hó 2-ik felére szóló költségei iránt tudomásul vétetik, és 15.884 ffrtal helybenhagyatik. Erre napirendre térnek, melyen a tengerészeti bizottság jelentése volt. Előadó br. Kemény Gábor, ajánlja a jelentés elfogadását. A jelentés elfogadatik a részletes tárgyalás alapjául. A budget két tétel kivételével a bizottmány javaslata szerint fogadtatik el. Ezen kivételek az 5. és 6 szimre vonatkoznak, egy remorquer építése 90,000 ffrt, és az extraordinarium 6. czime 3. és 4. tételére, a „Tegethoff“ kazamát-hajó építése 388,000 ffrt, mely két összegre hosszú vita után töröltetett. A közlebbi üléscsütörtökhöz.

Páris, apr. 12. A hivatalos lap szerint a közvetlen adók bevételei ez év két első havában 7 millióval, és a közvetett adók bevételei az első évnegyedben 15 millióval haladtak túl az előirányzatot. 30 szélső baloldali képviselő nyilatkozatot adott ki Szajna departement választóihoz, melyben Barodet jelöltségét pártolják.

Berlin, ápril 22. A bir. gyűlésben a pénzügyi törvény 2-ik olvasásánál Mohl indítványa a kettős érték iránt elvetetett, és az arany és ezüst-értékre vonatkozó kormányi előterjesztés elfogadtatott; e szerint az ezüst öt márkás darabok helyett csak arany öt márkás darabok, és az ezüst egy márkás darabok mellett fél és negyed ezüst 2 márkás darabok is fognak veretni.

Frankfurt, apr. 22. Tegnapi krawal alkal-mával 16 serfözde és korcsma romboltatott le. A kórházakban 12 halott és 37 sebesült van. Mintegy 120-an fogattak el. A kihágók raboltak is. — A főpolgármesternek és rendőrfőnököknek egy ma megjelent falragasza felhívja a polgárokat, hogy egye-sült erővel törekedjenek a rendet, nyugalmat és a vagyon biztonságát megvédeni.

Perpignan, apr. 22. Barramont 400 főnyi carlista csapata az önkéntesek és kormányi csapatok által megveretett. Malo bandája, mely a mont-ferráti zárdát foglyujtá, megveretett, és fegyvereit és zsákmányait elveszté.

Bécs, ápril 21.

—r. Wahrman Mór és Széll Kálmán interpellációjára, mely a déli vaspályatársaság által az osztrák pénzügyminiszternek fizetett összegre vonatkozik, holnap fog a közös pénzügyminiszter nevében Mérey osztálytanácsos válaszolni. A válaszlól nincs mit mondanunk, miután azt körülbelül

egy héttel ezelőtt előzetesen megismertettük; csak annyit akarunk ez alkalommal megjegyezni, hogy Wahrman az interpellációra adandó válaszzal nem fog megelégedni. Azon körülmény, hogy a közös pénzügyminiszternek nincs hivatalos tudomása a lefolytatott ülésekről, egymagában véve még nem feltűnő, bár nem alkotmányos szellemű tünemény; de sajátságosul válik e tény az által, hogy, mint nagyon jó forrásból értesülünk, ugyanezen közös pénzügyminiszter, ki nem igen látszik törődni az osztrák pénzügyminiszter pénztárába befolyó közös aktivákkal, a magyar pénzügyminiszternek az erdélyi vasúttársulat részéről fizetett hasontermészetű összegnek rögtön elszámolását követelte kevéssel ezelőtt.

Közaktívkról lévén szó, egyezben megemlítjük azt is, hogy a közaktív kérdésének egyik legkényesebb pontját az ugynevezett dománialis kölcsön ügye képezi. Hosszas tárgyalások folytak ez iránt a két fél pénzügyminisztere között; az osztrákok csak a quota arányában kívánták ezen összegben Magyarországot részesíteni, míg a magyar pénzügyminiszter ezen kölcsön természeténél fogva 50%-ot követelt a magyar kincstár számára. Végre abban történt Kerkapoly és a közös pénzügyminiszter között megállapodás, hogy Magyarország ezen körülbelül 12 millióra rugó összegből kap 30%-ot, míg Ausztria 50%-ot; a fennmaradó 20% pedig további elszámolásig a közös pénztárban marad. E közben azonban Depretis értesülvén ezen megállapodásról, annak határozottan ellenszegült, minnek következtében a kérdés ismét előbbi stádiumába zökkent vissza.

Bécs, ápril 21.

Sokaknak feltűnt, hogy a Gizella főhercegnő egybekelése alkalmával történt kitüntetésekből Magyarország aránylag sovány osztályrész jutott. A felség-személye körüli ministerium részéről azon határozott nyilatkozatot hallottam e tekintetben, hogy a magyarok számára adományozandó kitüntetések legnagyobb része az évi december másodikára, mint ő felsége trónraléptének évfordulójára, tartott fenn.

Bécs, ápril 21.

—r. A mai nyilvános ülés után a magyar delegáció zártulást tartott, melyben a magyar delegáció további eljárásának megállapítása képezte a tanácskozás tárgyát. Több körülmény nehezítette e tekintetben az elhatározást; ilyen egyebek közt, hogy a főrendiház tagjai a legközelebbi napokban Pestre kénytelenek menni a költségvetés tárgyalása végett, s hogy az osztrák delegáció, melynek első nyilvános ülése csütörtökön lesz, midőn a fizetések felemel-

sének kérdése fog tárgyalatni, nem kezdvén meg nyilvános tárgyalásait, a két delegáció határozatait közti eltérések iránt biztos tudomással senki sem bírhat.

A nyilvános ülésében vita nélkül elfogadtattott a pénzügyi albizottság jelentése. Prileszky Tádé az albizottság előadója rövid beszédben indokolta az albizottság javaslatait, különösen kiemelve azon indokokat, melyek az albizottságot a fizetések előirányzott felemelésének megtagadására indították, s hangsúlyozván azon körülményt, hogy a hadügyminiszter képviselőjének azon állítása dacára, mely szerint a hadügyi kormányzat nemcsak hogy túl nem lépett a megszavazott budget által elszabott korlátokon, hanem megtagarításokat eszközölt, kétszázhetezer forint kiadás történt. A jelentésben foglalt javaslatok elfogadtattak.

A székely pályadíj-alapról a XV-ik közlemény.*)

A mély hazafiai érzés megható példájával kezdem közleményemet.

Al-torjai birtokos és régi székely katonatiszt Benkő Dénezs ur azon nyilatkozattal küldött be Székely János k.-vásárhelyi ev. ref. pap ur által egy régi tallért, hogy az kevés ugyan, de szíves adomány; sokszor kedvetlen körülmények között sem tudott — ugymond — attól megválni, de most a szent célra örömmel adja, s azt kívánja, legyen a megírandó székely Történet minden székely családnak házában oly becsben és jól megőrzött, mint az volt hosszú évek során az az ő kezei közt. Erre igazán elmondhatni ama közmondást: arany-jó szívnek ezüst adománya! Az isten éltesse az ily lelkű öreg hazafákat soká. Vajha átlátnálának szívök indulatait ifju utódaikra!

Mező-Szengyelyből özvegy Mátéfy Pálné ur-nő Balázs Antal ur által két forintot küldött be. Köszönöm mind a kettőnek a szíves úgypártolást.

Gróf Kálnoky Dénes háromszéki főkirálybíró urtól lekötelező sorokat kaptam, melyekben úgy nyilatkozik, hogy a pályadíjra gyűjtés célját nagybecsű nemzeti törekvésnek tartja, értesít arról, hogy a közelebbi mult képviselő bizottsági gyűlésben azt előterjesztvén, egész Háromszéken gyűjtést rendeltetett el, az iverk szétküldettek, az alkirály bíró érelyesen fog eljárni; reméli, hogy Háromszék ez ügy pártolásában nem fog más székely törvényhatóságok után maradni... Szívesen üdvözlöm a reményt, mely egy lelkes törvényhatóság honszere-

*) A Székely Hírlap, Erdély és Nemere tisztelt szerkesztőt tisztelettel kérem e közl. szíves átvételére. J. E.

bajor herceg ő kir. fensége és Rudolf koronahg ur ő cs. k. fensége, oldalról saját főudvarmestereiktől kísértetve. A völegény ő kir. fensége oldalt saját udvarmestereitől kísérve. Ő cs. és Apostoli kir. Felsége. A cs. k. főkamrás, a cs. k. testőrkapitányok és cs. k. főhadsegéd képezték a kíséretet.

Császárné és királyné Ő Felsége az ara ő cs. k. fenségével, oldalt saját főudvarmestereiktől kísértve. A következő fenségek hölgyek ő kir. fenségeik: Mária Thérézia bajor hgnő, Thérézia bajor hgnő, a következő hölgyek ő cs. és kir. fenségeik: Alice főhgnő, toskanai hgnő, Mária Immaculata fhnő, Erzsébet fhnő, Clotilde fhnő, Mária fhnő, Adelgunde fhnő, modenai hgnő, oldalt saját főudvarmestereiktől kísértve.

A belső lakosztályban a főudvarmesternők vívők az uszályokat; a külső lakosztályon, valamint a folyosón s a lépcsőzeten át császárné s királyné ő felségeinek két, a fenséges hölgyek mindegyikének pedig egy cs. k. nemes apród, vívő uszályát, mely utrészén a főudvarmesternők illető magas hölgyeik után lépdelték.

A következő szolgálattevő palotahölgyek: Eszterházy-Trautmansdorff hgnő ő magassága, Hohenlohe-Saint-Wittgenstein hgnő ő magassága, Windisch Graetz Nostitz hgnő ő magassága, Auersperg-Colloredo hgnő ő magassága, Clam-Gallas Dietrichstein grófnő ő exciája, Larisch-Kart grófnő exciája, Andrassy-Kendeffy grófnő ő exciája, Potocka-Sanguszko grófnő ő exciája, Pallavicini-Fürstenberg örgrófnő, Széchenyi-Grünne grófnő, Schönborn-Trauttmansdorff grófnő ő exciája, Falkenhayn-Paar grófnő zárták be a menetet.

Az augustinusok folyosóján jobbról 12 cs. kir. arcieri s balról 12 magyar kir. testőr, kivont karddal osatlakoztak a legmagasb és magas uraságok mellé kíséretéhez.

A templomba érkezve, a cs. k. asztalnokok, kamarások és titkos tanácsosok haladéktalanul a számukra kijelölt helyekre mentek. A bejárásnál a bibornok-hg-érsek, mint pontificans fogadja a legmagasb udvart, az aspergessel, s erre a papsággal előtte, az oltárhoz indult.

Ő Felségeiknek a templomba beléptekor trombitaharsogás és dobpergés hangzott. A főudvarmesternők átvéve az uszályokat a nemes apródoktól, kik, valamint a kísérő testőrök is a bejárásnál maradtak hátra; ő felségeik saját helyeikre

terén, egy kitűnő aristocrata és főkirálybíró szaván alapul.

Kézdi Szent-Lélekről plébános Györfly Lajos ur 3 forintot küldött be ama nyilatkozattal, hogy a székely Történet megírása eszméjét egész lélekkel pártolja, valamint egy másik papársától, szárazpataki lelkész Damokos Ferencz urtól is 2 fnt, a remélt siker elérésének szíves óhajtsával. En is óhajtom mindkét úgylársamnak a Salamon évek leghosszabbra terjedő sorát, s azt, hogy a székely Történetet majd olvasva, örömeit ifju lélekkel élvezhessék.

Tarsaly Gábor ur, aranyösszék főjegyzője érdekesen írja le levelében, hogy a székely nemzeti Történet eszméje hazafias részvétet s élénk érdeklődést költött azon nemes szék fiaiban is; szolgáljon biznyságul — ugymond — küldeménye, mit Felvinczen lakó tisztviselő társai az ő egyszerű felszólítására készséggel írtak alá. Csekély az, jegyzé meg beküldő ur, de kevés fizetésű honfiak, önmaguktól vonva meg, adják a hazai tudományosság ügyének. Az adakozók így következnek: Magyar Pál 1 fnt, Tarsaly Gábor 2 fnt, Gál Zsigmond 1 fnt, Létay Lajos 1 fnt, Mátyás György 1 fnt, Nádudvari László 1 fnt, Kail (ker. neve olvashat.) 1 fnt, Mészáros István 1 fnt, Kónya Dániel 30 kr., Kovács Károly 50 kr., Komjátszegi Lajos 1 fnt, Magyar György 1 fnt, Richter Károly 1 fnt, Rend Dénes 50 kr., Szabó Mihály 50 kr. Létay Károly 1 fnt, Szacsavay Lázár 1 fnt, együtt 16 fnt. E felett — így végződik a levél — az alkirálybírói hivatal is intézkedett érélyes gyűjtés iránt; ez uton is kétségkívül szép összeg kerülend be. Fogadják köszönetemet a szíves gyűjtésért.

Maros-Vásárhelyről ismét egy tekintélyes összeget vettem kir. táblai rendes bíró Endes Gábor tisztelt hazánkfától. Örövend — írja levelében — hogy alkalma nyílt a székely nemzet ügyének — a mi közhazai ügy — szolgálhatni; megjegyzi, hogy későre is kapta a megbízatást, köre is csak a királyi táblára terjed ki, melynek személyzetéből már sokan mások ivére irtak volt; de a mit lehetett, megtett, gyűjtését küldi, a munkát koszoruzza siker — szívesen kívánja — teremje meg az azon gyümölcsöket, miket a székely nemzet és a hazai tudományosság tőle vár. Ivén a következő honfiak adakoztak: b. Apor Károly 20 fnt, Kabós László 10 fnt, Sándor János 10 fnt, Dóza Miklós 10 fnt, Pogány Károly 6 fnt, Szolga Miklós 5 fnt, Elekes Pál 5 fnt, Tribus Antal 5 fnt, Gruz István 5 fnt, Dézsi Farkas 5 fnt, Gyarmathy Samu 3 fnt, Szász Róbert 3 fnt, Csiky Gyula 3 fnt, b. Apor Zoltán 2 fnt 50 kr, Vajda Simon 2 fnt, dr. Székely József 2 fnt, Dóza Károly 1 fnt, Raff Károly 1 fnt, Soós Kálmán 1 fnt, Varga György 1 fnt, Sándor Lajos 1 fnt, Jakab János 1 fnt, Kozma Gyula 50 kr, Rosnyai Ferencz 50 kr, Schneider József 2 fnt, Santa Károly 2 fnt, Ferencz Károly 5 fnt, Endes Gábor 5 fnt, együtt 117 fnt 50 kr. Szép áldozat, melylyel a törvényes kir. tábla a székely népelett kedvességet szem-

mentek a trónmennyezet alatt az evangéliumi oldalon. A völegény ur ő kir. fensége a főoltár előtt levő imazsámolyhoz ment.

Az ara ő cs. kir. fensége pedig annak baloldalán lépett ezen imazsámolyhoz, a meddig császárné királyné ő felsége által vezetettet. A többi magas uraságok, valamint a kíséret is az előre kijelölt helyekre mentek.

A fenséges ara főudvarmesternőjének helyettese Königsberg grófnő, annak uszályát a karszék fölé veté, s a magas hölgy főudvarmesterei helyettesével gr. Königsberggel, s a fenséges völegény főudvarmestere, b. La Roche udvari marschallal, hátul a szőnyegzeten kívül állva maradt.

Császár király ő felsége környezeté, valamint császárné királyné ő felsége főudvarmestere a trón mellett foglaltak állást, — a magas uraságok főudvarmesternői s főudvarmesterei saját imapadjaikhoz mentek, valamint a szolgálattevő palotahölgyek is. A fenséges mátkapár térdelve rövid imát végzett, míg a copulans az oltárnál a gyűrűk felszentelését eszközölte.

Az udvari szertartásmester emlékeztetésére a magas mátkapár felállott a térdepől padról, és ő Felségeik felé tett mély meghajtás után a főoltárhoz indult. A főudvarmesternő s a két udvarmester oda követték őket, az előbbi az oltárnál az uszályt karja körül veté. Most a copulans lélepett, s a völegény hg. ő kir. fenségéhez, valamint az ara fhnő ő cs. k. fenségéhez a kiszabott kérdéseket intézte. Az azokra adott válasz után az udvari és várlaklelkész által egy arany tálozán az előbb megszentelt jegygyűrűk átnyújtattak, melyeket a magas mátkapár átvett. Erre csak egymásnak kezét nyújtottak s a copulans szertartásszerűleg eszközölte az egyházi megáldást.

Most már Rechberg Rothenlöwen gr. és grnővevők át a főudvarmesterei és főudvarmesternői működést a fenséges aránál.

Ezen perczben a külső udvari várlak-téren felállított négy gyalogzászlóalj által az első üdvölvés tétetett, mely egy üteg által viszonzottatott, s a templomok harangjai is meghuzattak. Erre a copulans az oltárnál térdelve végző az esküeti imákat, mely alatt mindenki letérdelt.

Azok végével mindenki felállott, a copulans a fenséges ujon egybekelketek szentelt vízzel hinté be, s most azok a főoltár s erre ő Felségeik felé

rez, s a nemzeti célt hathatósan mozdítja elő. — Maros-Vásárhely eljárása történeti multjához méltó, megmutatta, hogy e kérdés nagy fontosságát ismeri, ismételt áldozataival erős lendületet adott a pályadíj ügyének. Köszönöm Endes kir. táblai bíró urnak sikeres fáradozását, az elnök és bíró uraknak a szép példaadást.

Alsó-Fejérvármegyéből Török Bálint ur volt szíves gyűjtő-ívet kérni, hogy Enyeden és vidékén pártolókat szerezzen, hogy ők is lefessék — ugymond — honfui tartozásukat. Örömmel küldöttem ismeretlen létemre is; mert még eddig onnan e célra nincs közjéjárulás. Egyébiránt — írja tisztelt barátunk — hogy a székely Történetnek ott is számtalan barátja van, a kik élénk figyelemmel kísérik a lapok e tárgyú közlését, örvendek a gyors gyarapodáson, s ő épen azért kért felhatalmazási ívet, hogy bebizonyíthassák nemzeti hű érzelületjüket. Azt is írja tisztelt úgylársam, hogy hiszi, Alsó-Fejérvármegye fiai nem fognak hátra maradni ott, hol a közérdek áldozatot és munkát kíván. En eküldöttem az ívet és megbízást, vajha sokak nevével és ajándékával terhelve jöjné vissza. Ivkérő úgylársamnak hű üdvözlöt!

Ez adományok, a régi tallér mai börzei értékát u. m. 2 fnt 22 krt, és egy 3 frtos régi ígére-

Kolozsvárt ápril 23-án 1873.

Jakab Elek.

Lengyelek és oroszok.

A szláv konfoederációnak buzgó pártíve, Wierzbiczky lengyel ezredes, kedves eszméjének valóistása érdekében ismét egy új röpiratot adott ki. A röpirat címe: „A szlávok jelene és jövője“. Szerző most az összes szlávokhoz fordul, fölhívja őket egyetértésre és a közös ellenség — a germanizmus — elleni kölcsönös testvéri támogatásra. Wierzbiczky arra utal, hogy a szlávok minden oldalról a németek által vannak fenyegetve, s épen azért mindenképp kötelesek egymást védelmezni, hogy el ne vesszítsék nemzetiségüket. A németek érdekében állott, a szlávok között viszályt szítani, hogy ne ismerjék meg egymást, s egyetértés ne jöjjön köztük létre. A szlávoknak, okoskodik Wierzbiczky, nem nehéz kiegyezkedniök, csak kezdjék meg, s

tett mély meghajtás után az előbbi kíséretben a térdeplő padhoz tértek vissza. Most már a pontificans a Te deumot kezdé énekelni, mely az udvari énekar által énekeltetett el.

Ezalatt hat nemes apród égő viaszfáklyával szolgált fel, s a második üdvölvés a templomok harangjainak ujalagos meghuzása közt megtétetett.

A Te deum után a két udvari lelkész ezen verset kezdé énekelni: Benedicamus Patrem, a pontificans pedig az órátiót imádkozá, melynek végzetével a föltett infulával, balkezében a pastoralával az oltárról a főpapi áldást adá.

A benedictió után a pontificans cum mitra et pedo lelépett az oltárról, az összes papsággal ő cs. és kir. Felségeik s a magas összekeltek előtt meghajta magát, s erre a papsággal állva maradt. ő Felségeik felállottak, hogy a templomot odahagyják, s ismét fölmenjenek a legmagasabb lakosztályba. Azon perczben, midőn ő Felségeik trombita-harsogás és dobpergés közt a templomból eltávoztak, a harmadik üdvölvés tétetett meg. A menetet az előbbi rendben az augustinusok folyosóján áment vissza. A templomból kilépekör a cs. k. nemes apródok vették át az uszályokat a főudvarmesternőktől. Azonban a titkos tanácsi szobába belépekör az uszályok ismét a főudvarmesternőktől vétettek át. A lakosztályba érkezve, ő Felségeik s a többi magas uraságok a belső szobákba méltóztattak visszavonulni.

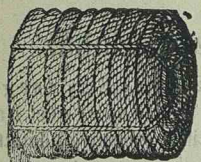
F. hó 20-án d. u. fél 3 órakor családi reggelizés volt. Fél 4 órakor elbucsúztak a legfőbb udvari hivatalnokok, a testőrkapitányok és udvari szolgálattevők Gizella fhnő ő cs. k. fenségétől, mire a magas új összekeltek ő cs. és kir. Felségeik, valamint Rudolf koronahg ur ő cs. kir. fensége által kísértve, a nyugati pályaudvarba kocsiztak. A nyugati pályaudvarban a legmagasb uralkodó ház fenséges tagjai, számos hölgyek a magas aristocrata köreiből, a minister urak ő exciáik, valamint számos közönség jelent meg. Négy órakor a külön udvari vonat a magas új összekeltekkel odahagyá a nyugati pályaudvart.

Salzburgból 21-én éjeli 1 óráról távirják: Lipót hg és Gizella főhgnő ő kir. fenségeik éjfélikor ide érkeztek. A város ünnepiesen fel volt díszítve. Semmi hivatalos elfogadás. A „Hajó“-szálloda ki van világítva.

793
Átvezetési hirdetmény.
1-2
Alföldi végrehajtó által közzétett, miszerint a Pál József hagyatékához tartozó ingóságok folyó április hó 28 és következő napjain karta szappanyúzzal 14 számú házánál mindig reggel 9 óráig kezdődőleg elvezet-
tettek.
Kelt Kolozsvárt 1873. ápril 20-án

Szabó Károly.
f. végrehajtó.

788
Dugaszszelencze-burok
(Stopfuchsenpackung)
1-3
Nagyon ajánlatos a gézgép és locomobil tulajdo-
nosoknak, mert jól alkalmazza általa 1000 %-t felet az
olajból meggyújtódnak.

Schmidt A. C. és Widetz.
Bécs, Kolowratring 9. szám.

Mintarajzokkal, árajegyzékekkel ingyen szolgál.

Lak-változtatás!

792
1-1
Alföldi tisztelettel tudatom a n. érdemű közönséggel, hogy f. évi április 24-től kezdve eddigi bel-magyarutczai 19. sz. szállásomról áttettem lakásomat a hidutezába a Vagnerféle házhoz. Eddigi becses bizalmukért köszönetet mondva, főtörökve sem leendő azt ezután is kiérdemelni.

Kolozsvárt, április 23. 1873.

Teljes tisztelettel
Kaubek Wenzel
kártyos.

778

Kéjutazás Bécsbe

a világkiállítás látogatására,

1873 junius havában.

Fel- és visszautazás, Bécsben hat napi mulatás, ezalatt teljes ellátás szállással, tisztességes étellel, a világ-tárlat s a bécsi nevezetességek megtekintése

mindössze csak 90 ftért o. ért.

Jelentkezés 1873 május 1-ig.

A jelentkezéskor 30 forint letfizetendő, az elmaradt 60 forint pedig május 15-ig okvetlen pótlendő.

Bővebb felvilágosítással, írás- vagy szóbeli megkérésre alólirattak szolgálnak.

Benedek Lajos és Bartha Lajos,
Kolozsvárt, főtér 2-ik szám.

(zálogház épület az emeleten hátul)

Az indulás napja írásbelileg fog a résztvevőknek tudtul adni, s egyuttal min-
denki részletes napirendel fog ellátni.

749

29-30

A bécsi

Commissions-Bank

váltóirodája
Schottenring Nr. 18

vételjegyeket

bocsát ki

alább feljegyzett sorsjegy csoportokra, s ez összeállítások már azért is a lege-
lőnyösebbek közé számíthatók, mert egy ily vételjegy minden tulajdonosának alka-
lom van nyújtva, minden fő- és mellék-nyereményt egyedül megnyerhetni, s ezen-
kívül 30 frank arany és 10 ft. bj. kamatfelvezetben részesül.

A. csoport (évenként 16 huzás.)

Havi részlet 10 ft. Az utolsó részlet letfizetése után mindenki következő 4
sorsjegyet kap:

1 5%-kos 1860-ki 100 ftos államsorsjegy, főnyeremény 300,000 ft. a
kihuzott sorozatos jegyet 400 ft-on visszaváltjuk.

1 3%-kos 400 frankos török cs. sorsjegy, főnyeremény 600,000 frank,
300,000 frank aranyban.

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tal-
lér levonás nélkül.

1 Innsbrucki (tirol) sorsjegy, főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport (évenként 13 huzás.)

Havi részlet 6 ft. Az utolsó részlet letfizetése után mindenki következő sors-
jegyeket kap:

1 3%-kos török cs. 400 frankos államsorsjegy, főnyeremény 600,000,
300,000 frank aranyban

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tal-
lér minden levonás nélkül.

Szász-meiningeni sorsjegy, főnyeremény 45,000, 15,000 délnémet ért.

Továbbá vételjegyek ötöd 60-ki 5 %-kos államsorsjegyekre, havi
részlet 6 ft.

Továbbá vételjegyek egész 1864-ki sorsjegyekre, havi részlet 10 ft.

Továbbá vételjegyek fél 1864-ki államsorsjegyekre, havi részlet 4 ft.

Továbbá vételjegyek fél magyar-sorsjegyekre, havi részlet 3 ft.

Továbbá vételjegyek braunschweigi 20 talléros sorsjegyekre, havi rész-
let 2 ft.

Továbbá vételjegyek Innsbrucki sorsjegyekre, havi részlet 2 ft.

A tőzsde-iroda átvész ezen kívül, valamint a bécsi commissions-bank váltóiro-
dája is minden, bármilyen nevet viselő bank-, váltó- és tőzsde-üzletet.

Látváltók, valamint hitellevelek Európa és Amerika minden nagy piacaira a
legjutányosabban állítatnak ki.

Megrendelések az itteni piacról és a vidékről igen gyorsan, szilárdul és ponto-
san teljesíttetnek, s a tőzsde-iroda által vásárolt értékpapírokra, és váltókra, a pénz-
piacz időnkénti állásához képest a legjutányosabb feltételek mellett adatik kölcsön.

Az üzleti helyiségek naponta reggel 9-től este 6 óráig maradnak nyitva.

Vidéki megrendelések pontosan és utánvét
mellett is eszközöltenek. Nyeremény listák minden huzás után ingyen és bér-
mentesen küldetnek meg.

Eskoros rohamokat (Nyavalytörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45.
E pillanatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt.

661 55-*

Nyomatott Gáman János örököseinél Kolozsvárt

3-4

Kis részletfizetésre

évnegyedenként vagy havonként

árulunk egyes sorsjegyekre szóló részletjegyeket, tetszés szerint egybeállított cso-
portokban s a legjutányosabb feltételek mellett.

Mindjárt az első részlet-fizetés teljesítése után s a részletek
törlesztése közben egyes-egyedül valamennyi sorsjegy nyerő
számaira játszik a vásárló!

A közelebbi huzásokra

különösen ajánljuk

a braunschweigi 20 talléros sorsjegyeket

huzás május 1-én, főnyeremény 20,000 tallér,

a magyar elsőbbségi sorsjegyeket

huzás május 15-én, főnyeremény 150,000 ft.

1864-ki sorsjegyeket,

huzás június 1-én, főnyeremény 250,000 sz.

a 3%-kos török sorsjegyeket egyenkint 400 ftjával.

Huzás június 1-én, főnyeremény 300,000 frank.

Az osztrák ipar-bank Részletfizetési osztálya

azelőtt

Fürst Ede

Bécs, Sz.-István-tér.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

(784) 3-5

Alólírott, ezennel tiszteletteljesen jelenti: miszerint
Gazdasági-Vetemény, és virágmagvat, megérkeztek, s
különös figyelmet érdemelnek a következők:

	100 font	1 font.
Valódi francia luczerna	54 ft.	56 kr.
Valódi olasz luczerna	48 ft.	50 kr.
Burgundi répa óriás	28 ft.	32 kr.
Angol fű mag	30 ft.	34 kr.
Ákátz fa	42 ft.	45 kr.
Bükköny kevés zabbal véka	1 ft.	80 kr.
Nagyobb vételnél kedvezmény.		
Mély tisztelettel		

750 9-*

Karvázy József,
Kolozsvárt. (Törökhöz.)

Demjén László

m. k. egyetemi könyvtárúsnál Kolozsvártt megjelent
és általa minden könyvkereskedésben kapható:

Kolozsvár története.

Oklevéltárral. (I.) Ös-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)

Egy külön kötet világosító rajzokkal. (36 tábla.)

Irta Jakab Elek.

150-*

Ára 10 ft.

(327)

E minden tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dicsérgetni és aján-
lani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e
munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes
t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteni, hogy a nagyszorgalmu és
szaktudós íróba minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb
része az újabbkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első
kötetet, az bizonyára érdeklődéssel fogja lapozgatni és benne buvárkodni, s a folytatását
minden áron megszerezi magának.

Székely oklevéltár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága,
szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.